

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Septem tonitruorum mysteria explicantur. Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas. Sectio V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Quod verò Gentiles maris nomine exprimantur, docet D. Hier. super illa verba Abac. 3. *Viam fecisti in mari equis tuis, in luto aquarum multarum, seu vt habent 70. Superinduxisti in mare equos tuos, conturbantes aquas multas.* Viam enim fecit Christus equis, id est, prædicatoribus suis, in mari, cum eos ad prædicandum Gentibus misisset. Propterea enim Apoc. 19. in equo albo federe describitur verbum Dei, & constipari à magno quodam exercitu in equis albis confidente: *Ascendit, inquit Hier. Christus in Apostolis, & postea in uno equo candido, quem alium non puto esse nisi Apostolum, Paulum super quem equitans omnem orbem peragravit. Ascendit autem verbum Dei in equis suis, vt turbarentur aqua multa, hoc est, populi multi, vt errorem pristinum deserentes veluti conturbati venientem equitem susciperent.* Translationem Septuag. in eundem sensum sic accipit D. Greg. lib. 31. Mor. c. 18. *Dimisit Dominus in mare equos suos turbantes aquas multas: quia enim aque iacuerunt: quia humana mentes diu sub vitiorum suorum torpore sopita sunt: sed equis Dei mare turbatum est, quia missis sancti prædicatoribus omne cor, quod pestifera securitate torpuit, impulsu salutiferi timoris expansit.* Quoniam verò nostra translatio luti mentionem facit, id quoque explicauit Greg. lib. 34. Mor. cap. 8. *Viam, inquit, fecisti in mari equis tuis, in luto aquarum non multarum, ac si diceret: Aperuisti iter prædicatoribus tuis inter doctrina huius seculi, sordida, & terrena sapientes. Per lutum enim desiderium sordida voluntatis exprimitur, iuxta illud Pl. 68. Eripe me de luto, vt non insigat. D. Ambr. lib. de Isaac, & anima, cap. 8. afferens eundem locum Abac. obseruauit idcirco concionatores per equos animal bellicosum, & palmis consequendis inferuiens designari: quoniam Christus equos suos, id est, Apostolos non ob aliud, quam ad obtinendam palmam victoriæ ascendit.*

III.

Illud postremò in eundem locum adnotauerim instar miraculi, & prodigij commemorari à Propheta, quòd Deus equos suos non super terram, neque super flumina, sed super ipsum profundissimum mare concitauerit, nec tamen aquarum multitudine obrui, & submergi potuerint, quin potius ipsum mare facili negotio turbauerint, quemadmodum solet equus exiguum aliquem riuulum, cum pertransit, pedibus turbare. Sic namque Apostoli cursu suæ prædicationis Gentilitatis mare ingressi nunquam vel Gentium humana sapientia, vel tyrannorum persecutionibus quasi fluctibus obrui, & inuolui potuerunt: quin potius ipsi aquas omnes turbauerunt, usque turbatis, id est, fallacibus Gentilium superstitionibus euerlis in ipso mari, quod tanquam prodigium Propheta commemorat, veluti equi discurrentes victoriæ palmam erecto fidei vexillo obtinuerunt. Id quod ad 2. Cor. 10. 4. literam dixit Paulus 2. Cor. 10. *Arma militiæ nostræ non carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionem munitionum, consilia destruentes, & omnem altitudinem extollentem se aduersus scientiam Dei, & in captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi.* Alias huius mysterij rationes, cur nimirum Iudæi terra, Gentiles mare dicantur breuitati consulentes consultò prætermittimus.

Septem tonitruorum mysteria explicantur.

Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua Voces suas.

SECTIO V.

- I. **P**rimum explicandum erit, cur per tonitrua concionatores Euangelici communiter, vt diximus, ab interpretibus intelligantur, nòmero septenario propter vniuersitatem comprehensum? Deindè, cur post rugitum Angeli habentis pedem vnum super mare, & alterum super terram locuta fuerint voces suas? Denique, cur eorum voces signare Ioannes iubetur, prohibeatque mandare literis?
- II. Igitur concionatores tonitruorum nomine non immeritò accipi perspicuum est ex eo, quòd Christus Dominus Zebedæi filios duos nimirum ex præcipuis

Concionatores tonitrua cur dicantur.

Euangelij sui præconibus Boanerges, id est tonitruum filios, quod ex Hebraico idiotismo idem est, atque tonitrua appellauit Marci 3, vnde D. August. lib. 17. de ciuitate cap. 4. expendens illa verba Annæ matris Samuelis 1. Regum. 2. *Dominum sermidabunt aduersarij eius, super ipsos in caelis tonabit,* (scu, vt ipse legit iuxta Septuag. *Dominus ascendit in caelum & sonuit,* docet Apostolos fuisse illa tonitrua, per quæ Dominus post ascensionem suam in vniuerso orbe tōluit. Est autem duplex potissima huius appellationis ratio præter alias, quas iam tradidimus cap. 8. Prima ducitur ex eo, quod tonitruum maximè sonat, totumque caelum videtur concutere. Sic enim Apostolica prædicatio per vniuersum orbem mirum in modum info-
 nuuit: quam eandem rationem affert D. Hieron. (si eius sunt commentarij in Iob) *lib. 26. 14.*
 cur Diuinitas verbi in humanitate quasi in nube conclusa tonitruum appelletur Iob 26. *Cum vix paruum stillam sermonis eius audierimus, quid potuit tonitruum magnitudinis illius inuerti? Quasi dicat, inquit Hieronymus, si assumptio formæ serui penè ineffabilibus mysterijs continetur. & ad comparationem assumptis Dei stilla permodica est: quanto magis quisque non poterit tonitruum magnitudinis eius inuerti: id est, ipsam Diuinitatem: quæ ideo tonitruum nomine dicta est, quia de excelsis fama nominis eius in Christo Iesu filio suo terræ insonuit, & hominibus fragore terribili insonuit.* Itaque iuxta D. Hieron. Diuinitas in carne tonitruum fuit, quia maximè tonuit, id est maximam sui cognitionem per Christum immortalium mentibus ingenerauit. Secunda ratio est, quia tonitrua maximum solent mortalibus terrorem incutere, ad eundemque modum Euangelij præcones propo-
 sita Diuinorum iudiciorum seueritate hominum mentibus terrorem iniiciunt, iuxta illud Ps. 103. *Super montes stabunt aquæ: ab increpatione tua surgent: à voce tonitruus formidabunt.* Quam ob causam D. Greg. li. 7. Mor. c. vlt. citatum locum ex D. Gregor. Iob de secundo Domini aduentu ad iudicium interpretatur hoc sensu: *Si humilitatis eius admiranda vix serimus: horrendum, atque terribilem maiestatis eius aduentum qua virtute tolerabimus: quod tonitruum aduersus illius insinuauit Dauidi Ps. 49. Deus manifeste veniet: Deus noster & non silebit. ignis in conspectu eius: exarsit: & in circuitu eius repelas valida.*
 Deindè obseruandum est non sine mysterio dictum esse locuta fuisse septem tonitrua, postquam Angelus ille rugiit. Pro quo aduerte ex diuo Basil. homil. 2. in Hexam. & D. Ambros. lib. 6. in Hexam. c. 3. leonis voci tantum naturaliter inesse terrorem, vt multa animantium, quæ per celeritatem possent impetum eius euadere, rugienti eius sonitu velut quadam vi attonita, atque icta deficiant. Igitur postquam Christus à mortuis excitatus instar triumphantis leonis rugiit, inimicosque suos rugitu suo perterrefecit, tunc verò Apostoli, omnesque Euangelij præcones, qui antea præ metu foras prodire non audebant, ceperunt suæ prædicationis reboatu quasi tonitruo vniuersum orbem concutere, atque ad Christi Domini cultum plurimos tam ex Iudæis, quam ex Gætibus quasi rugitu leonis iam obstupefactos facili negotio pertrahere. Vnde Abac. cap. 3. non prius Apostolica prædicationis felicè successum retulit, quam aduentum, & mortem Christi, cuiusque de ipsa morte, ac Dæmone triumphum commemorauit, splendor, inquit, eius vt lux erit: cornua in manibus eius, sibi abscondita est fortitudo eius: ante faciem eius ibit mors, & egredietur Diabolus ante pedes eius. Vide quid sequitur: *Stetit & mensis est terram: aspexit, & dissoluit Gentes, & contriti sunt montes seculi: incuruati sunt colles mundi ab itineribus æternitatis eius, hoc est, vt interpretatur D. Hieron. stans saluator, & cuncta perspicuens, & ecule suo vniuersitatem mundi metiens. Genium multitudinem dissipauit, quibus dissipatis contriti sunt montes huius seculi, & incuruati colles.* Et rectè dicuntur incuruati, ante aduentum quippe Saluatoris erecta ceruice gradiebantur: contriti autem, & incuruati sunt ab itineribus æternitatis eius, id est, Dei, quia æternitas illius ad nos

Marci 3.
D. August.
1 Reg. 2. 10.

lib. 26. 14.

D. Hieron.

psal. 103. 6.

D. Gregor.

Psal. 49. 3.

III.

D. Basil.

D. Ambros.

Christus à

mortuis exci-

tatus leoni

comparatur.

Abac. 3. 4.

uenire dignata est: vbi primū cernis D. Hieronymum aeternitatem Dei Deum ipsum interpretari, qui appelleretur aeternitas, quemadmodū modō Reges appellamus maiestatem: ac si Propheta diceret, *Ab itineribus sua maiestatis*. Cernis etiam, quod erat nostrum institutum, postquā aeternitas Dei, id est, Deus ipse ad nos per incarnationē venit, (hæc enim eō loco dicūtoreius itinera,) tūc maximē mō-

*Christus in
cruce solo as-
pectu inimi-
cos terruit.*

tes, & colles, id est, huius mundi Principes ei incuruatos quali subditos paruisse, quod per Apostolorum prædicationem completum esse quis dubitet? Quid verō mirum videri debet, si Angelo illo, id est, Christo per resurrectionem resurgente tam feliciter cessit fidei prædicatione: cum idem Christus in cruce solo aspectu inimicos terruerit? Illud enim etiā de leone memoria proditum est eum solo aspectu ceteras animātes perterrere, & quodammodō obstupescere, quod mirificē in Christum crucifixum conuenit: ibi enim instar leonis solo aspectu mundum, non dico terrore, sed (quod est mirabilius) amore, obstupescit, quemadmodum disertis verbis dixit Abac. cap. 3. cum de Christo in cruce ageret, *Aspexit, & dissoluit gentes*. Atque hanc etiā ob causam præter alias videtur Iacob Patriarcha, Gencl. 49. Christum in Cruce leoni sub typo Iudæ filij comparasse, cum dixit: *Ad prædam filii mi ascendisti, requiescens accubisti vt leo*. Hæc enim præda corda humana fuerunt, quæ Christus ex Cruce ad sui amorē pertraxit.

Abac. 3. 6.

Gen. 49. 9.

III.

Tertio. Rupert. expendens verbum illud, *Locuta sunt*, obseruauit post Angeli rugitum locuta fuisse 7. tonitrua, quia mysteria fidei ante aduentum Christi Prophetæ quidem sonabant: sed ita obscure, vt articulatē loqui minimē viderentur. Itaque tonitrua quidem erant: sed tantū tonabant, non loquebantur: post aduentum autem Christi Apostoli eadem fidei mysteria ita enucleatē, & explicatē prædicabant, vt meritō dixeris hæc alterius rationis, & prodigiosa esse tonitrua, quæ nimirū non tantū inarticulatos sonos edere, sed articulatē etiā, & humano more loqui possint. In cuius rei figuram Deus cum in lege veteri sese sub nebulis, & nubibus ostenderet, Moysēmq; ipsum legis veteris typum balbutientē reddidisset Exodi. 4. tamen in lege noua sub linguarum figura super Apostolos insedit: vt nimirū, quæ obscure in lege veteri mysteria ostensa fuerant, Moysēque balbutiendo indicauerat, eadem ipsi linguarū instar clarē, & articulatē loquerentur. Et quidem vt de aliis taceam mysteriis, certē in mysterio Trinit. tonitruum se fuisse, confusos, & inarticulatos edens sonos confiterur Hier. cum ait c. 1. *A. A. 4. Domine Deus, nescio loqui, quia puer ego sum*. Ter enim dixit *A.*, quæ balbutientis, & infantis adhuc pueri vox est propter tres personas Diuinas: vt indicaret se comparatione eius mysterij infantem esse, & nescientem adhuc articulatē loqui: è contrario verō num tibi videntur Apostoli tonitrua fuisse humanas voces prominentia, loquentiāque articulatē, cum Trinitatis mysterium ita explicatē proponebant, vt tres personas Diuinas suis nominibus *Patris, Filij, & Spiritus sancti* appellarent?

*Ante aduentum
Christi
fidei mysteria
obscure, post
enucleatē ni-
mis prædica-
ta sunt.
Exod. 4.*

Hier. 1. 6.

V.

*Ansbert.
Sacrarum
scripturarum
l: 7io concio-
natoribus cō-
mendatur.
1. Tim. 4. 13.
D. Chrysof.
D. Greg.
Beda.*

Quartō. Dicuntur tonitrua locuta voces non alienas, sed suas, hoc est, vt obseruauit Ambr. Ansbert. non Iudæorum fabulas, non Philosophorum nēias, nō Hæreticorum versutias, quæ voces alienæ sunt à concionatore Evangelico, cuius videlicet propria vox est sacrarum Scripturarum, usquequā in suis propriis, ac germanis vocibus loqui debet: quam ob causam sacræ Scripturæ lectionem cōmendabat Apostolus Timotheo, cum dicebat: *Dum venio attende lectioni, exhortationi, & doctrinæ*. 1. Tim. 4. Quem locum de lectione Scripturarum intellexit D. Chrysof. & est communis expositio. Atque ad hoc ipsum significandum D. Gregor. 2. part. curæ Pastoralis cap. vlt. & Beda in sua expositione super Exod. docent præceptum fuisse Moyū, vt vctes illi, quibus arca fœderis portabatur, semper

per

per in circulis arcæ aureis positi essent: sic enim legimus Exod. 25. *Facies quatuor* Exod. 25. 21.
circulos aureos, quos pones per quatuor arce angulos, faciesque vestes de lignis setim, & operies
auro, in auresque per circulos, qui sunt in arce lateribus, ut portetur in eis, qui semper erunt in cir- D. Gregor.
culis, nec unquam ab eis extrahentur. Etenim iuxta Greg. & Bedæ sententiam per *Ar-*
cam Ecclesia accipitur: *Cui*, inquit, Greg. quatuor circuli aurei, id est, quatuor Euangelia
 per quatuor angulos inbentur adungi, id est, in quatuor mundi partibus predicari: vestes de li-
 gnis setim fortes sunt, persecutoresque Doctores: idcirco enim lignis setim impuribilibus com-
 parantur, qui in instructioni sacrorum voluminum semper inhaerentes Ecclesie unitatem denun-
 ciant, & quasi intrinsecus circulis arcam portant: vestibus namque arcam portare, est per bonos
 Doctores Ecclesiam ad rudes infidelium mentes predicando deducere: qui auro inbentur operiri,
 ut dum sermone alii insonant, ipsi etiam vite splendore fulgescant: de quibus rectè subiungitur:
 Qui semper erunt in circulis, nec unquam ab eis extrahentur: quia nimirum necesse est, ut qui ad
 officium predicationis excurrunt, à sacra lectionis studio non recedant: ad hoc namque vestes esse
 in circulis semper inbentur, ut cum portare arcam opportunitas exigit, de intrinsecis vestibus
 partem tarditas nulla generetur: sed circulis vestes inhaerant, ut Doctores semper in suis cordi-
 bus eloquia sacra meditando testamini arcam sine mora eleuent, & quicquid necesse est, protinus
 doceant. Hactenus Greg. Eodem spectat illud, quod ad sponsam dicitur Cant. 4. *Fa-* Cant. 4. 10.
uis distillans labris tuis sponsum, mel, & lac sub lingua tua. Quem locum Theodor. in suis Theodor.
 comm. super Cantica de concionatoribus intelligit, qui debent conciones suas
 ex sacris purissimum literis concinnare: Ecclesia, inquit, Doctores significat, qui quasi
 favos apum in labris gerunt, & melis disfluunt stillis: nec verò mel tantum habentes, sed etiam
 lac cuiusque cibum promunt salutarem, & cum infantibus commodum, cum perfectis etiam con-
 gruenter. Fani verò mellis, qui in Doctorum gestantur labris, sunt divina Scriptura, quæ con-
 tinent apes, tum cere, tum mellis effectricos, sacros nimirum Prophetas, & Apostolos, qui per Spi-
 ritus sancti prout volitantes, & diuinarum scripturarum construunt cellas, easque doctrine
 melle, ac neesse distendentes utilitatem ad nostram transferunt. Ac cere quidem licet videtur
 similis: melis verò sensus, qui in ea est reconditus: huius mellis stilla piorum è Doctorum labris
 manant. Hæc ille.

Denique iubetur Ioannes 7. tonitruorum voces signare, prohibeturque man-
 dare literis, tum ne fideles tantorum malorum, quæ tonitrua suis vocibus extremo
 tempore euentura minabantur, commemoratione animo conciderent, ut initio hu-
 ius commentarij diximus: tum etiã, ut plerique hoc loco obseruauerunt, quia non om-
 nia diuina mysteria vulganda sunt omnibus, iuxta illud Matt. 7. *Nolite sanctum dare* VI.
canibus: neque margaritas vestras projicite ante porcos, ne conculcent eas pedibus: Quia ob cau- Non omnia
sam Clem. Alex. lib. 5. Strom. refert Aegyptios solitos in valuis templorum sphyn- diuina my-
ges, quæ animalia symbolum sunt obscuritatis, & ænigmatum, collocare: illud si- teria vul-
gnificantes diuina non passim, neque omnibus vulganda, sed occulta debere esse, ganda sunt.
ut maiestatem præ se ferentia in maiori pretio habeantur. Verum de hoc aliàs. Matt. 7. 6.
Clem. Alex.

Cur Angelus gestans capite iridem tanto apparatu iurauerit tempus
 amplius non futurum.

Leuauit manum suam ad cælum, & iurauit per viuentem in secula seculorum, qui
 creauit cælum, & terram, & mare: Quia tempus non erit amplius.

SECTIO VI.

Non est leuiter prætereundum, quod Angelus ille habens pedem dex-
 trum super mare, sinistrum super terram tanto apparatu enunciauerit
 tempus amplius non futurum. Etenim ut Ioannes scribit, amictus erat nube,

